

Sygn. akt IIW 1883/14

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 06 marca 2015 r.

Sąd Rejonowy w Giżycku

Wydział II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący SSR Bożena Makowczenko

Protokolant Oksana Mądra

w obecności oskarżyciela publicznego

po rozpoznaniu w dniu 06.03.2015 r. w Giżycku

sprawy przeciwko **J. W.**

synowi W. i A. z d. K.

ur. (...) r. w R.

obwinionego o to, że: Od dnia 13.12.2013 roku do 14.10.2014 r. w miejscowości W. nie wskazał osoby, której w dniu 2013-11-10 roku o godzinie 13:24:47 w miejscowości S. (...) powierzył do kierowania pojazdem marki T. o numerach rejestracyjnych (...). Kierujący tym pojazdem jadąc z prędkością 90/50 km/h przekroczył dozwoloną prędkość o 40 km/h. Brak informacji, aby pojazd został użyty wbrew jego woli.

tj. o czyn z art.96§3 kw w zw. z art. 78 ust. 4 i 5 ustawy

Prawo o ruchu drogowym

1. Obwinionego **J. W.** uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na mocy art. 96§3 kw w zw. z art. 24§1kw skazuje go na karę grzywny w wysokości 300,00 (trzysta) złotych.
2. Na zasadzie art. 118§1 kpw zasądza od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 130,00 zł (sto trzydzieści) tytułem opłaty sądowej i zryczałtowanych kosztów postępowania.

Sygn. akt II W 1883/14

UZASADNIENIE

W wyniku rozprawy głównej Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 10 listopada 2013r. o godzinie 13.24 w miejscowości S. urządzenie fotoradar typu (...) zarejestrowało pojazd marki T. o numerze rejestracyjnym(...), którego kierowca przekroczył prędkość o 40 km/h jadąc z prędkością 90 km/h.

Z danych ewidencyjnych będących w posiadaniu oskarżyciela publicznego wynikało, że właścicielem pojazdu jest obwiniony J. W..

Wobec powyższego, wezwano obwinionego do złożenia pisemnych wyjaśnień dotyczących zarejestrowanego zdarzenia, w tym do podania informacji komu przyszył ów pojazd w dniu zdarzenia.

Wezwanie to dotarło do adresata w dniu 6 grudnia 2013r.

Obwiniony nie złożył żadnej informacji na temat zdarzenia z dnia 10 listopada 2013r.

Wobec braku reakcji ze strony obwinionego w kolejnym piśmie, z dnia 15 kwietnia 2014r., oskarżyciel wskazał, iż stawia wobec obwinionego zarzut popełnienia wykroczenia z art.96§3 kw oraz wezwał do stawienia się w siedzibie straży celem złożenia wyjaśnień.

Obwiniony nie stawiał się na wezwanie celem przesłuchania go w charakterze osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia z art.96§3kw. W piśmie z dnia 20 września 2014r. zawarł wniosek o umorzenie postępowania w sprawie.

Podał w nim, iż skierowane przeciwko niemu zarzuty są całkowicie bezpodstawne i noszą wręcz znamiona nękania.

Obwiniony powołał się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 marca 2014r. oraz Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2013r., w myśl których wszystkie wezwania do alternatywnego wskazania sprawcy wykroczenia drogowego, co jak dotąd było powszechna praktyka dotycząca fotoradarów, są bezprawne a straż gminna nie ma prawa karać właścicieli i posiadaczy pojazdu za niewskazanie kierującego.

Obwiniony dalej wskazał, iż w myśl orzeczenia Trybunału nie ma podstaw prawnych adresowanie do właściciela lub posiadacza pojazdu przez uprawniony organ alternatywnego żądania wskazania komu został powierzony pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie albo przyjęcia mandatu karnego za popełnione wykroczenie.

Taka sytuacja miała miejsce, zdaniem obwinionego, w przypadku odbieranej przez obwinionego korespondencji. Mimo braku podstaw prawnych do prowadzenia przeciwko obwinionemu postępowania w kolejnych kierowanych do obwinionego pismach ponagla się wezwanie do osobistego stawiennictwa jako podejrzanego. Takie działania straży stoją w sprzeczności też z przywołanym wyrokiem Sądu Najwyższego stanowiącym, iż straż gminna nie posiada uprawnień oskarżyciela publicznego do występowania wnioskiem o ukaranie za wykroczenie z art.96§3kw.

W dalszej części pisma obwiniony powołał się na art.1§2kw, zgodnie z którym nie popełnia wykroczenia sprawca czynu zabronionego jeżeli nie można przypisać mu winy. W związku z tym nie można przypisać winy wezwanemu tylko dlatego, że nie wie lub nie pamięta kto jechał jego samochodem w momencie popełnienia czynu zabronionego. Właściciel pojazdu nie ma bowiem obowiązku prowadzenia rejestru kto i kiedy kierował jego pojazdem, szczególnie gdy używany jest przez kilka osób. Nie można też narażać się na odpowiedzialność karną z art.234kk za fałszywe oskarżenie .

Obwiniony zarzucił nadto, że nie pouczono go o uprawnieniach osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia oraz wskazał, że zgodnie z brzmieniem art.41§1kpw stosuje się w sprawach o wykroczenia przepisy dotyczące przeprowadzania dowodu z zeznań świadka, w szczególności art.182§1kpkmówiacy o tym, że osoba najbliższa dla oskarżonego może odmówić składania zeznań.

Na koniec pisma obwiniony podał, iż jego pojazd używany jest przez wiele osób – członków jego rodziny i nie jest w stanie ustalić który z nich kierował pojazdem w dniu zdarzenia tym bardziej, iż był to dzień wolny od pracy a obwiniony przebywał w R. a pojazd użytkowany był przez jego synów i ich kolegów.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o:

Wydruk z raportu (k.1), wezwanie (k.3), dane obwinionego (k.11,13), kopia świadectwa legalizacji ponownej (k. 42), notatka urzędowa (k.41), pismo obwinionego (k. 36-40).

Obwiniony J. W. od wydanego w dniu 3 grudnia 2014r. wyroku nakazowego odwołał się składając sprzeciw. Podał w nim, iż nie zgadza się z wyrokiem i wniósł o umorzenie postępowania w sprawie jako, że oskarżenie wniesione zostało przez podmiot nieuprawniony.

Wniósł też obwiniony o uniewinnienie gdyż straż gminna będąc uprawniona do żądania od obwinionego wskazania użytkownika/kierującego który dopuścił się wykroczenia nie może straszyć karą, karać za nie wskazanie i wnosić oskarżenia do Sądu.

Obwiniony podał, iż w swoim piśmie skierowanym do straży wskazał argumenty z powodu których nie podał danych osoby użytkującej jego pojazd w dniu zdarzenia.

Nie stawiał się też obwiniony na termin rozprawy w dniu 6 lutego 2015r. będąc o niej prawidłowo powiadomiony. (zpo k. 61-62). Nie nadesłał też obwiniony na rozprawę pisemnych wyjaśnień.

Wobec powyższego, na podstawie art.67§3 kpw, rozprawę wobec obwinionego przeprowadzono zaocznie.

W przekonaniu Sądu zgromadzony w sprawie materiał wskazuje na to, iż swoim zachowaniem obwiniony J. W. wypełnił znamiona wykroczenia z art.96§3kw.

Zgodnie z nim karze grzywny podlega ten kto wbrew obowiązkowi nie wskaże na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Obowiązek takiego wskazania wynika wprost z brzmienia art. 78 ust.4 ustawy Prawo o ruchu drogowym, zgodnie z którym właściciel lub posiadacz pojazdu jest obowiązany wskazać na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec.

Z akt sprawy wynika, iż w dniu 6 grudnia 2013r. obwiniony odebrał od straży gminnej wezwanie do wskazania komu powierzył do kierowania pojazd marki T. o numerach rejestracyjnych (...) w dniu 10 listopada 2013r. Odpowiedzi na owo zapytanie obwiniony nie udzielił. Nie uczynił tego także w swoim piśmie z dnia 20 września 2014r. albowiem pismo to sprowadza się do sformułowania wniosku o umorzenie postępowania w sprawie.

Treść tego pisma a także wywody obwinionego zawarte w przywoływanym wyżej wniosku o umorzenie postępowania w sprawie – w ocenie Sądu - nie wskazują żadnego powodu, który usprawiedliwiłoby obwinionego w owym zaniechaniu albo pozwoliłyby na przyjęcie, że po stronie obwinionego brak jest winy.

Sięgając do normatywnej treści przepisu art.96§3 kw wskazać należy, że sankcjonuje on naruszenie obowiązku wskazania przez właściciela lub posiadacza pojazdu na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec.

Przypomnieć w tym miejscu należy, iż Straż Gminna jest organem, który może żądać od właściciela lub posiadacza pojazdu komu pojazd ten został przez niego powierzony w oznaczonym czasie a nadto, może występować z wnioskiem o ukaranie do Sądu w sytuacji gdy uzna, że doszło do popełnienia wykroczenia z art.96§3kw.

Już w wyniku nowelizacji ustawy Prawo o ruchu drogowym dokonanej ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy - prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw [(Dz. U. Nr 225, poz. 1466)] strażnicy gminni (miejscy) w ramach wykonywania kontroli ruchu drogowego zyskali upoważnienie do żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie (art. 129b ust. 7 p.r.d.).

Kwestię tę ostatecznie rozstrzygnął Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 30 września 2014 r. wydanej w sprawie **IKZP 16/14**, stwierdzając mianowicie, że:

„Na podstawie przepisu art. 17 § 3 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (j.t. Dz. U. z 2013 r., poz. 395 ze zm.), w brzmieniu po nowelizacji ustawą z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 225, poz. 1466), straży gminnej (miejskiej) przysługują uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia z art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń”.

Obecnie zatem straż gminna ma uprawnienia oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenie z art. 96 § 3 k.w., przewidującego odpowiedzialność za nie wskazanie, wbrew obowiązкови, na żądanie uprawnionego organu, komu został powierzony pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Wystosowanie takiego wezwania, zgodnie z regułami opisanymi w art.78ust. 4 ustawy Prawa o ruchu drogowym, nie kształtuje w żadnym razie jakiegokolwiek roli procesowej osoby, do której zapytanie to jest wysłane. Następuje to w trakcie czynności prowadzonych przez Straż a które to czynności leżą w kompetencjach straży. Rzeczą oczywistą jest, iż do zadań straży gminnych lub miejskich należy między innymi ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych i czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego - w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym (art.11 ust.1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych). W sytuacji zatem gdy – w ramach uprawnień wynikających z art. 129b ustawy z dnia 20 czerwca 1997r. Prawo o ruchu drogowym a szczególności z uprawnienia wynikającego z art.129bust.4 a mianowicie uprawnień do dokonywania na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich oraz drogach krajowych w obszarze zabudowanym, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych, czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego z użyciem przenośnych albo zainstalowanych w pojeździe urządzeń rejestrujących w oznakowanym miejscu i określonym czasie, uzgodnionymi z właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) lub Komendantem Stołecznym Policji – straż ujawni wykroczenie drogowe i zarejestruje je, uprawniona jest do prowadzenia czynności wyjaśniających mających na celu ujawnienie sprawy danego wykroczenia. Służy temu między innymi uprawnienie wynikające z art.78ust.4 ustawy a mianowicie możliwość żądania od właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Osoba zapytana w tej sytuacji nie występuje tu ani w roli świadka ani też w roli obwinionego. Jej obowiązkiem jest udzielenie informacji zgodnie z tym zapytaniem jako, że taki obowiązek wynika wprost z treści tego przepisu.

Obowiązku tego nie niweczy także wystosowanie do obwinionego pisma, do którego załączono druki oświadczeń do ewentualnego wypełnienia przez pytanego będące efektem zapytania – jak je określił obwiniony – „alternatywnego”.

W istocie bowiem, na co powoływał się obwiniony, w swoim wyroku z dnia 12 marca 2014r. , w którym to orzeczono o konstytucyjności przepisu art.96§3 kw, Trybunał Konstytucyjny wskazał, iż w postępowaniu mandatowym, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, funkcjonariusz uprawniony do nakładania grzywny w drodze mandatu karnego może ją nałożyć jedynie, gdy stwierdzi popełnienie wykroczenia za pomocą przyrządu kontrolno-pomiarowego lub urządzenia rejestrującego, a sprawca nie został schwytany na gorącym uczynku lub bezpośrednio potem, i nie zachodzi wątpliwość co do sprawcy czynu – w tym także, w razie potrzeby, po przeprowadzeniu w niezbędnym zakresie czynności wyjaśniających, podjętych niezwłocznie po ujawnieniu wykroczenia . W szczególności strażnicy gminni (miejscy) są uprawnieni do wykonywania kontroli ruchu drogowego wobec kierującego pojazdem naruszającego przepisy ruchu drogowego, w razie ujawnienia i zarejestrowania czynu z użyciem urządzenia rejestrującego (art. 129b ust. 2 p.r.d.). W tym zakresie strażnicy gminni (miejscy) mogą żądać od właściciela (posiadacza) pojazdu wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania (używania) w oznaczonym czasie (art. 129b ust. 3 pkt 7 p.r.d.).

Z drugiej strony, jeżeli organ ma wątpliwości co do tego, czy sprawcą wykroczenia przekroczenia dopuszczalnej prędkości jest właściciel (posiadacz) pojazdu, to nie może go ukarać mandatem karnym za to wykroczenie, ale może żądać wskazania, komu powierzył pojazd do kierowania (używania) w oznaczonym czasie.

Skoro zatem w niniejszej sprawie straż gminna w W. wystosowała do obwinionego takie zapytanie, obowiązkiem obwinionego było na nie udzielić odpowiedzi.

Odnosząc się do podanych przez obwinionego argumentów zawartych we wniosku o umorzenie wskazać należy, że jeśli chodzi o bliskie osoby, to znamy je dane osobowe a także adres zamieszkania.

Taka „informacja” w oczywisty sposób zmierza do świadomego i celowego nie udzielenia odpowiedzi na zapytanie zwłaszcza, że we wniosku o umorzenie obwiniony skupia się już na innych argumentach, powołuje się między innymi na regulę wynikającą z art.183kpk mówiącą o prawie do odmowy zeznań w sytuacji gdy mogłoby to narazić na odpowiedzialność bliskie mu osoby.

Jeśli chodzi o podniesiony zarzut wynikający z art.183kpk, wypada tu zaznaczyć, iż jest on całkowicie chybiony albowiem ma ona zastosowanie wyłącznie w sytuacji gdy – podobnie jak świadek - obwiniony może uchylić się od odpowiedzi na pytanie, jeżeli udzielenie odpowiedzi mogłoby narazić jego lub osobę dla niego najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe.

Zagadnienie to poruszał w uzasadnieniu swojego orzeczenia Trybunał konstytucyjny w wyroku z dnia 12 marca 2014r. wydanym w sprawie P 27/13, w którym to Trybunał powołał się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2004 r. (sygn. akt I KZP 26/04 , OSNKW nr 11-12/2004, poz. 102), w którym to SN uznał, że:

„(...) odpowiednie stosowanie – z mocy art. 41 § 1 k.p.s.w. [k.p.w.] – w postępowaniu w sprawach o wykroczenia art. 183 § 1 k.p.k., w jego brzmieniu od dnia 1 lipca 2003 r., nie oznacza, aby osoba przesłuchiwana w charakterze świadka w sprawie o wykroczenie mogła odmówić odpowiedzi na pytanie także wtedy, gdy odpowiedź taka narażałaby osobę jej najbliższą na odpowiedzialność za wykroczenie. Może to uczynić jedynie wówczas, gdy odpowiedź ta mogłaby narazić osobę dla świadka najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. W konsekwencji, także osoba rozpytywana w sposób pozaprocesowy przez uprawniony organ, żądający od niej informacji, którą z mocy przepisu szczególnego ma obowiązek przekazać temu organowi, może odmówić udzielenia odpowiedzi, czyli nie udzielić określonej wiadomości, tylko wówczas, gdy owa odpowiedź (informacja) mogłaby narazić osobę jej najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, a nie za wykroczenie. Ustawodawca dopuszcza zatem możliwość postawienia świadka w sytuacji konfliktowej, tak w postępowaniu karnym, jak i w innym postępowaniu, w którym art. 183 § 1 k.p.k. ma zastosowanie, w tym i w sprawach o wykroczenia. Uznaje jednak, że ze względu na wagę wykroczeń nie jest to konflikt na tyle istotny, aby zasługiwał na potraktowanie takie samo, jak obawa narażenia siebie lub osoby najbliższej na odpowiedzialność za przestępstwo”.

Trybunał stwierdził nadto, że wyłączenie odpowiedzialności za wykroczenie określone w art. 96 § 3 k.w. jest możliwe w sytuacji, gdy udzielenie odpowiedzi, komu został powierzony pojazd mogłaby narazić osobę najbliższą właścicielowi lub posiadaczowi pojazdu na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. Natomiast możliwość narażenia na odpowiedzialność za wykroczenie nie wyłącza obowiązku właściciela lub posiadacza pojazdu wskazania osoby najbliższej na żądanie właściwego organu, jeżeli dopuściła się ona wykroczenia, kierując powierzonym jej pojazdem lub go używając.

Obwiniony nie powołał się jednocześnie na okoliczności ekskulpujące go od zarzutu a mianowicie nie wskazywał aby pojazd ten w dniu 10 listopada 2013r. został użyty wbrew woli obwinionego lub bez jego wiedzy.

Takie zachowanie zatem obwinionego wskazuje na świadome działanie a ściśle mówiąc - na zaniechanie obwinionego w wypełnieniu obowiązku udzielenia żądanej przez Straż informacji a tym samym wskazuje na wypełnienie przez obwinionego znamion wykroczenia z art.96§3kw.

W tej sytuacji wina obwinionego nie budzi wątpliwości a swym zachowaniem obwiniony wyczerpał dyspozycję art.96§3kw.

Wymierzając obwinionemu karę grzywny w kwocie 300,00 zł Sąd miał na względzie, że kara ta ma spełnić swoje cele w zakresie prewencji szczególnej wobec obwinionego a także jest adekwatna do wagi popełnionego przez niego czynu i winna wpłynąć na niego wychowawczo.

O kosztach przeciono zgodnie z art.118§1kpw.